

Pfv.IV.21.493/2013/4.szám

A Kúria a dr. Lendvai Anita ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szmulai István ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Székesfehérvári Törvényszék előtt 27.P.20.201/2011. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.545/2013/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 52. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak, külön felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a peres felek szomszédok. A felperes és az alperes szülei több mint egy évtizede haragos, peres viszonyban állnak egymással. A felperes építésrendészeti eljárást kezdeményezett az alperes ingatlanával kapcsolatban, melynek során az eljáró hatóság szakértői véleményt szerzett be. Ennek kapcsán 2009. május 13-án a felperesi ingatlanban szakértői szemle zajlott, amelyen jelen volt az

alperes, és észlelte, hogy a felperes pincéjében több fahordó és műanyag tartály van. A hatósági eljárásban készült szakértői vélemény részét képezte egy szennyvízvizsgálati jegyzőkönyv, amelyet az alperes a munkahelye laboratóriumában dolgozóknak bemutatott (..) és azt a tájékoztatást kapta munkatársaitól, hogy a felperesi ingatlan pincéjéből mintaként vett szennyvízben erjedés tapasztalható. Az alperes ebből arra következtetett, hogy a felperes illegálisan szeszes italt állít elő. Az alperes úgy vélte, hogy amennyiben kiderül, hogy a felperes illegális tevékenységet folytat, az véget vet a két család viszályának. Az alperes középiskolai osztálytársához, ..hoz fordult, aki a ..nak munkatársa volt. Tájékoztatta őt a felperes ingatlanában tartott helyszíni szemlén tapasztaltakról, a vízvizsgálat eredményéről és közölte, hogy gyanúja szerint a felperes illegálisan szeszes italt, pirospaprikát és hústerméket állít elő nagy mennyiségben és azokat árusítja. A beszélgetés során megemlítette azt is, hogy minél előbbi ellenőrzés szükséges annak megakadályozására, hogy a termékeket a felperes rövid időn belül elszállíthassa. .. tájékoztatta az alperest arról, hogy az általa képviselt hivatal nem jogosult az ügyben eljárni, de telefonon közölte az információkat a ..val, amely értesítette a ..t. Ennek vezetője azonnali jövedéki ellenőrzést rendelt el a felperes ingatlanán, amelyet a hivatal nyomozói 2009. június 10-én 15 órától 21 óráig foganatosítottak. A vizsgálat során a pénzügyőrök átvizsgálták a felperes pincéjét, a bortároló edényekből mintát vettek, az edényeket lepecsételték, valamint átvizsgálták a felperes kertjét cukorcefre tárolására alkalmas edényeket keresve. A pincében talált pálinkát a pénzügyőrök el kívánták szállítani. A felperes a vizsgálat tényén felháborodott, magát felidegesítette, vérnyomása megemelkedett. A pálinka elszállítására végül is nem került sor, mert a szükséges iratokat a felperes lánya a pénzügyőröknek bemutatta.

A .. a 2009. augusztus 18-án kelt 6957-8/2009. számú határozatával a jövedéki eljárást megszüntette. A határozat indokolása kifejtette: a felperes a nála található bor és pálinka eredetét igazolta, rendelkezett a bor előállításához szükséges szőlőterülettel és a bor valóban szőlőből készült. A felperes évek óta keringési betegségben szenved, vérnyomása és szív működése gyógyszerekkel, illetve beültetett pacemakerrel karbantartott. Miután a bejelentő személyéről a .. szervei nem adtak a felperesnek tájékoztatást, ő ismeretlen tettes ellen tett feljelentést a ..i Nyomozó Ügyészségen. A Nyomozó Ügyészség Nyom.83/2010/6. számú határozatában megállapította, hogy az alperes tette a bejelentést, amelyben a felperest jövedéki bűncselekmény elkövetésével vádolta. A határozat rögzítette: az alperessel szemben a hamis vád büntetnének elkövetése megállapítható, a vádemelést azonban egy évi időtartamra elhalasztotta. Az eljárás lefolytatására ezt követően nem került sor.

A felperes úgy ítélte meg, hogy az alperes megsértette a személyhez fűződő jogait, így az egészséghez, testi épséghez, az emberi méltósághoz, valamint a jóhírnév védelméhez fűződő jogát azzal, hogy őt szándékosan hamisan vádolta meg jövedéki visszaélés bűncselekményének elkövetésével. Ezen jogsértések megállapítása mellett kérte az alperes elégtétel adására és 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére való kötelezését. A felperes ennek indokaként előadta, hogy a valótlan tartalmú bejelentés miatt lefolytatott eljárással okozati összefüggésben egészségi állapota megromlott, vérnyomása megemelkedett, a szervezetébe beültetett pacemaker olyan módon elhasználódott, hogy cseréjére volt szükség, fáradékonnyá vált, levert lelkiállapotba került, fokozott kíméletre szorult. Az eljárás miatt kialakult helyzet következtében el kellett halasztaniuk házastársával aranylakodalmuk megünneplését.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint sem feljelentést, sem bejelentést nem tett a felperessel szemben, csupán tanácsért fordult régi ismerőiséhez és a volt osztálytárs tette meg a további intézkedéseket. Előadta: nem tényként állította, hogy a felperes illegálisan szeszes italt állít elő, az erre vonatkozó közlését véleményként fogalmazta meg. Vitatta az események és a felperes egészségi állapota megromlása közötti okozati összefüggést és vitatta a kár bekövetkezését is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez és egészséghez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy vele kapcsolatban jövedéki visszaélés bűncselekménye elkövetésének megállapítására alkalmas alaptalan bejelentést tett. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 200.000 forint kártérítést, valamint kötelezte az alperest az illeték döntő hányadának megfizetésére. Az első fokú ítélet megállapította: a következetes bírói gyakorlat szerint önmagában hatósági eljárás kezdeményezése nem alkalmas a személyhez fűződő jogok megsértésének megállapítására, még akkor sem, ha az eljárás utóbb eredménytelenül zárul le. Ugyanakkor döntő jelentőségűnek találta az alperes motivációját a hatósági eljárás megindításában. A bizonyítékokat oly módon mérlegelte, hogy az alperes a rendelkezésére álló adatokat tudatosan torzítva használta fel annak érdekében, hogy a felperessel szemben eljárást kezdeményezhessen. Külön utalt arra, hogy az alperes maga nyilatkozott úgy: abban bízott, hogy amennyiben megállapításra kerülne, hogy a felperes illegális tevékenységet végez, úgy vége szakadna a családok közötti pereskedésnek. A rendelkezésre álló adatokból azt a következtetést vonta le, hogy az alperes nyilvánvalóan kívánta a felperes elleni eljárás megindítását. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes szándékosan és rosszhiszeműen tett olyan bejelentést, amely hatósági eljárás megindításához vezetett, mindez pedig alkalmas volt a személyhez fűződő jog

megsértésének megállapítására. A jóhírnév sérelmét abban találta megállapíthatónak, hogy a hatósági jelzéssel ellátott gépkocsit látva a felperesi ingatlannál az arra járókban az a képzet alakulhatott ki, hogy a felperes által végzett illegális tevékenység miatt folyik a felperesnél hatósági ellenőrzés. Az egészséghez való jog sérelmét azért találta megállapíthatónak, mert nyilvánvalónak minősítette, hogy az ilyen jellegű intézkedés befolyásolja egy idős ember aktuális egészségi állapotát. Az elégtétel adására irányuló kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította. A nem vagyoni kártérítés körében a perben beszerzett szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a pacemaker cseréje és a perbeli esemény között nincs okozati összefüggés, azonban bizonyítottan találta, hogy a felperest a történetek felzaklatták, vérnyomása megemelkedett, illetve az esettel összefüggésben maradt el az aranylakodalom tervezett megünneplése. Mindezekkel a hátrányokkal 200.000 forint nem vagyoni kártérítés megítélését találta arányban állónak.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A jogerős ítélet tényként rögzítette: az alperes a Vám- és Pénzügyőrség Közép-Dunántúli Nyomozó Hivatalánál dolgozó ismerőjét felkereste, neki tényként állította, hogy a felperes illegálisan szeszes italt, pirospaprikát, illetve húsipari termékeket állít elő. A magatartás egyértelműen bejelentés, illetve feljelentés megtételére irányult. Az alperes ismerőse, .. ugyanis egyértelműen tájékoztatta arról, hogy hivatala az eljárás lefolytatására nem jogosult, ugyanakkor ígéretet tett arra, hogy a bejelentést, illetve az elmondottakat továbbítja az intézkedésre jogosult hatósághoz. Megállapította a jogerős ítélet azt is, hogy az alperest a bejelentés megtételében a családok közötti haragos viszony motiválta. Ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy polgári jogi szempontból ez a motiváció közömbösnek tekinthető, vagyis az adott magatartást önmagában az nem teszi jogellenessé, hogy a megvalósítóját a konkrét magatartásra mi indította.

A jogerős ítélet megállapította: egyértelmű és következetes a bírói gyakorlat abban, hogy valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, vagyis a bejelentés vagy feljelentés megtétele csak akkor valósítja meg a személyiségi jog megsértését, ha az kifejezőmódjában indokolatlanul sértő, lejárató kijelentéseket tartalmaz, nem felel meg az ésszerű gondolkodás szabályainak, nem megfelelő, önkényes, valótlan értékítéletet fogalmaz meg. Lényegesnek tekintette a bírói gyakorlat alapján azt, hogy társadalmi érdek fűződik a közérdeket sértő magatartások, különösen a bűncselekmények, szabálysértések vagy más hatósági eljárás alapjául szolgáló jogellenes cselekmények, mulasztások zavartalan

feltárásához. Ezen magatartások gyanújára hivatkozással tett feljelentés vagy bejelentés a feljelentőnek, bejelentőnek konkrét jogszabályi rendelkezésekben biztosított közjogi alapú anyagi joga. Ezen jog gyakorlása nem jogellenes, nem sérti a feljelentéssel, illetve bejelentéssel érintett személyhez fűződő jogait. Ez alól kivételt képez az, ha a bejelentő vagy feljelentő tud az annak alapjául szolgáló tények valótlanosságáról, illetve jogait visszaélésszerűen gyakorolja. A jelen esetre vonatkoztatottan a jogerős ítélet úgy ítélte meg, hogy ez a körülmény az alperes bejelentése kapcsán nem valósult meg, mert tényként volt megállapítható, hogy a felperes több száz liter bor tárolására alkalmas hordót, műanyag tartályt tárolt a pincéjében. Az alperes azon állítását sem cáfolták a bizonyítékok, amely értelmében a felperes pincéjében vett vízmintára vonatkozó szennyvízvizsgálati jegyzőkönyvben rögzített adatok valóban erjedésre utaltak. Ezen körülményekből a jogerős ítélet szerint nem volt okszerűtlen levonni azt a következtetést, hogy a felperes eshetőlegesen illegálisan szeszes ital előállításával foglalkozik. Ehhez képest pedig a bejelentés akkor sem minősül a felperes személyhez fűződő jogait sértőnek, ha maga a bejelentés utóbb megalapozatlannak bizonyult. Miután a jogerős ítélet úgy ítélte meg, hogy a kereset jogalapja teljességgel hiányzik az igényelt jogkövetkezményekkel (elégtétel adása, nem vagyoni kártérítés) nem foglalkozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben tartalmilag a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabályt sért, mivel a feltárt tényállásból nem okszerűen vonta le a következtetéseket, megsértette a mérlegelés általános szabályát. A kérelem szerint a jogerős ítélet nem értékelte megfelelően azt a körülményt, hogy az alperes saját előadása szerint mi motiválta őt a bejelentés megtételében (a felperes fejezte be a közte és az alperes szülei között folyamatban volt eljárást). A felperes kérelmében előadta, hogy mindenben egyetért az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi állásponttal, az eljárás folyamán tett nyilatkozatait fenntartja. A kérelemben a felperes hangsúlyozta: az alperes szándékosan alaptalanul, hamisan vádolta őt jövedéki visszaélés bűncselekményének elkövetésével. Ingatlanán nem sima jövedéki eljárás, ellenőrzés zajlott, hanem házkutatás, amelynek során egész otthonát átkutatták, több órán keresztül zajlott a helyszíni vizsgálat. Fenntartotta azon álláspontját, hogy egészségi állapota a vizsgálatokkal okozati összefüggésben romlott meg, mind fizikailag, mind lelkileg. Előadta: korábban nem volt anyja a hatósági vizsgálatoknak és az is megállapítható, hogy mindazon személyek, akik korábban vele szívélyes viszonyt ápoltak, elhidegültek tőle, látván, hogy órákon keresztül állt háza előtt a vámosok gépjárműve, mely alkalmas olyan benyomás előidézésére, hogy a felperes törvényellenes cselekményt követett el. Kiemelte azt is, hogy a

büntetőeljárás során a rendelkezésre álló iratok szerint az alperes tulajdonképpen a jogellenes cselekményt érdemben elismerte, sőt amiatt még sajnálkozását is kifejezte. A felperes szerint értékelni kell azt is, hogy az alperes magatartása minél előbbi hatósági eljárás megindítására irányult, szó sem volt arról, hogy csupán tanácsot kért volna egy régi ismerősétől. A felperes álláspontja szerint, amennyiben az alperes sérelmezett magatartása következmény nélkül marad, nincs olyan eszköz, amely a további jogsértő magatartástól őt a jövőben visszatartaná.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta: nem vádolta a felperest semmilyen bűncselekmény elkövetésével, nem tett a felperesre nézve indokolatlanul bántó, lejárató kijelentéseket. Az összes előzményre tekintettel nem volt okszerűtlen az a következtetés, amely miatt az eljárás megindult.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, azaz a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH 1999.44 jogeset). A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. Az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott

ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119 jogeset).

Mind az első-, mind a másodfokon eljáró bíróság helytállóan utalt arra a következetes bírói gyakorlatra, amely értelmében önmagában egy büntető feljelentés megtétele sem jelent személyiségi jogi sérelmet a feljelentett személy számára még akkor sem, ha a büntetőeljárás nem vezet az érintett személy elmarasztalására (BH 2002.223 jogeset, BH 2009.214 jogeset). Azt is helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az alperes nem csupán tanácsot kért volt osztálytársától arról, hogy az adott ügyben mit tegyen, hanem eljárás megindítását kívánta. A büntetőeljárás csatolt irataiból megállapítható ugyanis, hogy az alperes legalábbis tudomásul vette volt osztálytársának azt a közlését, hogy neki a bejelentés tartalmáról az illetékes hatóságot tájékoztatnia kell, amely nagy valószínűséggel az ügyben intézkedni fog. A bírói gyakorlat szerint azonban még egy feljelentés vagy bejelentés sem elegendő önmagában a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására. Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy önmagában az alperes azon hangoztatott motivációja, hogy a bejelentés megtételére az is indította, hogy a felperes esetleges elmarasztalása esetén vége szakadhat a szülők közötti pereskedésnek, a jogsértés megállapíthatósága vonatkozásában nem bír érdemi jelentőséggel, csak azt vizsgálhatja a bíróság, hogy rosszhiszeműen, a bejelentés tartalmának valótlanúsága tudatában járt-e el az alperes vagy sem. Ilyen körülmény azonban a bizonyítékok okszerű mérlegelésével nem volt megállapítható. A több műanyag tartály, illetve hordó észlelése, valamint a szennyvízvizsgálatra vonatkozó szakértői vélemény alapján nem volt eleve okszerűtlen az alperes azon következtetése, hogy adott esetben jövedéki vizsgálat indokolt lehet a felperes ingatlanán. Nem merült fel olyan tény, adat, körülmény, amely arra utalt volna, hogy az alperes eljárása során a felperes személyére vonatkozó indokolatlanul bántó, sértő kifejezést használt volna az eljárás kezdeményezése során. Jogszabálysértés nélkül, helytállóan állapította meg a jogerős ítélet a bírói gyakorlatra is figyelemmel, hogy az alperes bejelentése a megindított eljárás eredményétől függetlenül nem sértette meg a felperes személyhez fűződő jogait. A jogalap hiányára figyelemmel a jogerős ítélet helytállóan mellőzte a következmények vizsgálatát, illetve értékelését. A konkrét kereset elutasítása természetesen nem jelenti azt, hogy az alperes a jövőben az eljárás kezdeményezésére irányuló jogát bármikor is visszaélésszerűen gyakorolhatná.

Mindezek alapján a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A pervesztes felperest kötelezte a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült perköltség megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Az alperesi képviselő a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján

került megállapításra. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett. Az illeték mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra.

Budapest, 2014. február 5.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

Vné

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő